

Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Doğal Doğuma Yönelik Bilgi ve Düşünceleri

Özlem KARABULUTLU¹, Canan YAVUZ²

ÖZ

Amaç: Doğal doğum mümkün olduğu kadar müdahale edilmeden yapılan doğumlardır. Bu çalışma, bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin doğal doğuma ilişkin bilgi ve düşüncelerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Araştırmanın evrenini toplam 90 ebelik öğrencisi oluşturmuştur. Evrenden örneklem seçimine gidilmemiştir. Anketin uygulandığı gün fakültede bulunan, araştırmaya katılmayı kabul eden 76 ebelik öğrencisi araştırma grubunu oluşturmuştur. Veriler, araştırmacı tarafından literatür bilgilerine dayanarak hazırlanan anket formu aracılığı ile toplanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde, SPSS 20.0 programı kullanılmıştır. Verilerin ilk olarak tanımlayıcı istatistikleri (aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde) hesaplanmış, ardından kategorik değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson Ki-kare ve Fisher Exact testleriyle incelenmiştir. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Bulgular: Araştırmada; öğrencilerin %61.8'inin doğal doğumu duyduğu, bunların %31.6'sının bu kavramı okuldan duyduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin sadece %38.2'si doğal doğumu doğru olarak bilmektedir. Öğrencilerin doğal doğuma ilişkin görüşleri olumlu olmasına rağmen, (%96.1'i doğum kendiliğinden başlamalıdır, %81.6'sı doğumda kadının hareket özgürlüğü olmalıdır vb.) daha çok normal doğumu destekledikleri ve doğal doğum konusundaki bilgilerinin yetersiz olduğu görülmektedir.

Sonuç: Öğrencilerin doğal doğuma ilişkin görüşleri olumlu olmasına rağmen, daha çok normal doğumu destekledikleri ve doğal doğum konusundaki bilgilerinin yetersiz olduğu görülmektedir. Bu nedenle ebelik bölümü öğrencilerine öğrenimleri süresince doğal doğuma yönelik planlı bir eğitim verilmesi ve müfredat programlarının buna göre düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Doğum; bilgi; düşünce; ebe; öğrenci.

Knowledge and Thoughts of Midwifery Students about Natural Birth

ABSTRACT

Aim: Natural births are those that are, as much as possible, not intervened. The study was conducted as a descriptive to determine knowledge and thoughts of midwifery students about natural birth who were enrolled in a University Faculty of Health Sciences.

Material and Methods: The universe of this study included 90 midwifery students. The choice of sampling wasn't done. 76 students who are ready on the day when the research was done and accept to participate in the study were included in the study. The data were collected by means of question form prepared by the researcher using information in literature. In the analysis of the data obtained in the study, SPSS 20.0 program was used. First, descriptive statistics (arithmetic mean, standard deviation, percent) of the data were calculated, then the relationships between categorical variables were examined using Pearson Chi-square and Fisher's Exact tests. Significance level in the study was taken as 0.05.

Results: At the end of the research we found of students 61.8% told that they heard from natural birth, and 31.6% of them did this concept at the school. Only 38.2% of students knew natural birth correctly. Although students thought positive about natural birth, (96.1 % of students should start automatically of births, 81.6 % of students must be the freedom of movement of female at birth and so on) they mostly support normal birth, and their knowledge about natural birth was poor.

¹ Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü

² Tekirdağ Çerkezköy Toplum Sağlığı Merkezi

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Özlem KARABULUTLU, okarabulutlu@gmail.com

Geliş Tarihi / Received: 17.11.2017 Kabul Tarihi / Accepted: 12.02.2018

Bu çalışma, 15. Ulusal Hemşirelik Kongresi'nde poster bildiri olarak sunulmuştur. 10-12 Eylül 2015 - Erzurum.

Conclusion: Although students thought positive about natural birth, they mostly support normal birth, and their knowledge about natural birth was poor. Thus, the midwifery students should be given a planned education in respect to natural birth during their education and their curriculum should be arranged according to this.

Keywords: Birth; knowledge; thought; midwifery; student.

GİRİŞ

Günümüzde gebelik ve doğuma ilişkin temel yaklaşım; doğumun fizyolojik bir süreç olduğu ve çok az düzeyde tıbbi girişim gerektirdiğidir. Doğumun doğal işleyişine yapılan her türlü müdahale doğumun doğal gidişini etkiler (1).

Doğum anne ve baba adayları için, yaşamlarında ki en güzel deneyimlerden biridir. Ancak, bazen doğum anında yaşanan olumsuz deneyimler ve bu tür deneyimlerin kadınlar arasında paylaşarak yayılması, kadınların olumsuz doğum imajı oluşturmasına neden olmaktadır. Normal doğumun ağrılı, kanlı, zor, yorucu ve korkutucu bir süreç olduğu şeklindeki algı, kadınlara bu korkutucu deneyimi kendilerinin de yaşayacağını düşündürmekte ve bu da onların tercihlerini sezaryen doğuma yönlendirmektedir (2-6). Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) sezaryen konusundaki önerisi; sezaryen oranının %15 ile sınırlı kalması yönündedir (7,8). Ancak pek çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de sezaryen oranı, bu hedefin üzerindedir. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) 2013'e göre tüm doğumların %48'i sezaryen ile yapılmıştır. Sezaryen doğumlar, TNSA-2008'e (%37) göre büyük ölçüde yükselmiştir (9). Sezaryen doğumların hastane doğumları içindeki payı sağlık bakanlığında %36, üniversite hastanelerinde %65 ve özel hastanelerde %67.9'lara kadar çıktığı da bildirilmektedir (10).

Sezaryen özünde bir cerrahi girişimdir ve buna bağlı oluşacak tüm riskler anne adayı için bir dezavantajdır (11). Doğum, doğal akışında gerçekleşmesi gereken fizyolojik bir olaydır (12,13). DSÖ yayınladığı kanıt dayalı 6 uygulamanın doğumu yöneten sağlık profesyonelleri için kılavuz olması ile sağlıklı anne ve bebek için mümkün olan en az girişim ile güvenli bir şekilde doğum eyleminin gerçekleşebileceğini ifade etmiştir. İfade edilen bu öneriler: a) Doğum kendi başlamalıdır. Doğum boyunca hareket özgürlüğü olmalıdır. b) Doğum boyunca gebeye duygusal ve fiziksel destek verilmelidir. c) Gereksiz her türlü müdahaleden kaçınılmalıdır. d) Doğumda sırtüstü yerine diğer pozisyonlar desteklenmelidir. e) Doğum sonrası anne ve bebek bir arada kalmalıdır. Bu ifadeler aktif ve doğal doğumu destekleyici niteliktedir. Son yıllarda da yapılan çalışmalarda doğum eyleminin doğal bir süreç olduğu ve yapılan tıbbi müdahalelerin doğumun bu doğallığını bozabildiği ve sorunlara neden olduğu belirtilmektedir (14-16). Doğal doğumu destekleyen ve bu konuda gerekli eğitimi alarak mezun olan ebeler kadınların tercihlerini doğal doğum yönünde kullanmaları için önemli bir fırsattır. Kadının kendi gücü, eşinin ve ailesinin desteği, sağlık çalışanlarının sağlayacağı sürekli destek ve bilgilendirme ile doğum korkusunun azaltılması, kadının rahatlaması ve olumsuz doğum sonuçlarının azaltılmasında yardımcıdır (15,17,18). Ülkemizde de son günlerde doğal doğum giderek daha fazla önem kazanmaktadır (11). Doğal doğum felsefesini ve birey merkezli bakımın önemini benimseyen ve uygulamaya

geçiren profesyonel ebelerin yetiştirilmesi, pratikteki olumsuz ortamların azaltılması ve kadınların olumlu bir doğum deneyimi yaşamaları açısından son derece önemlidir (12). Bu nedenlerle araştırma, Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören ileride doğal doğumda rehber konumda olacak olan ebe adaylarının doğal doğuma yönelik bilgi ve düşüncelerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Tanımlayıcı tipteki bu araştırma, 2014-2015 eğitim-öğretim bahar döneminde Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2014-2015 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde ebelik bölümünde öğrenim gören toplam 90 öğrenci oluşturmuştur. Evrenden örneklem seçimine gidilmemiş anketin uygulandığı gün fakültede bulunan, araştırmaya katılmayı kabul eden 76 (%84.4) ebelik öğrencisi araştırma grubunu oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Veriler "Kişisel Bilgi Formu" ile elde edilmiştir. Kişisel Bilgi Formu, öğrencilerin kişisel, demografik özelliklerini ve doğal doğumla ilgili bilgilerini sorgulayan araştırmacılar tarafından literatür bilgileri doğrultusunda geliştirilen bu form iki bölümden oluşmuştur (15,18). Kişisel bilgi formunun ilk bölümündeki 9 soru öğrencilerin demografik özelliklerini (yaş, sınıf, şu ana kadar en uzun süre yaşanan yer, anne ve babanın eğitim durumu, anne ve babanın işi, ailenin gelir durumu, aile tipi) tanımlamaktadır. Kişisel bilgi formunun ikinci bölümünde ise öğrencilerin doğal doğumla ilgili bilgilerini değerlendirmek için toplam 12 soru (doğal doğum konusunda herhangi bir eğitim alıp almadıkları, doğal doğum terimini duyup duymadıkları, doğal doğumun ne olduğu, doğal doğumun yararları ve zararlarının neler olduğu, doğal doğum için doğum öncesi hazırlığa gerek olup olmadığı ve bu hazırlıkların neler olduğu, doğal doğumda kimlerin görev alması gerektiği ve doğal doğumla ilgili bilgi alma isteklerine yönelik sorular vb.) sorulmuştur. Bilgi soruları literatür doğrultusunda doğru ve yanlış olarak değerlendirilmiştir. Doğal doğumla ilgili düşüncelerini belirlemek amacıyla kadınların doğumlarını hangi yöntemle yapmaları gerektiği, öğrencilerin ileride kendi doğumlarını hangi yöntemle yapmak istedikleri ve hangi doğum şeklinin komplikasyonlarının fazla olduğuna ilişkin sorular sorulmuştur. Ayrıca, literatür bilgileri doğrultusunda doğal doğuma yönelik olarak hazırlanan 17 tane olumlu ifade ve 3 tane olumsuz ifade verilmiş ve bu ifadeleri doğru ya da yanlış olarak cevaplandırmaları istenmiştir.

Kişisel bilgi formunun ön uygulaması, Ebelik Bölümü'nün tüm sınıflarından beşer kişi olmak üzere toplam 10 öğrencide yapılmıştır. Ön uygulama sonucuna göre kişisel bilgi formu yeniden değerlendirilmiş ve gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra kullanılmıştır.

Veri Toplama Yöntemi

Veriler, Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümünde öğrenim gören ve araştırmaya katılmaya istekli olan kız öğrencilere eğitim - öğretimi aksatmayacak şekilde araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme tekniğiyle, sınıf ortamında 20 dakikada toplanmıştır.

Etik

Araştırmanın yapılabilmesi için ilgili kurumdan gerekli izinler alınmıştır. Uygulama öncesinde, araştırmaya katılan öğrencilere araştırmanın amacı ile ilgili bilgi verilip elde edilen verilerin sadece bu araştırma için kullanılacağı açıklandıktan sonra, sözlü onamları alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın yapıldığı kurumda öğrenci alımına 2013-2014 eğitim öğretim yılında başlanmış olması nedeniyle, verilerin toplandığı tarihlerde öğrenim gören birinci ve ikinci sınıf öğrencileri örnekleme dahil edilmiştir. Bu nedenle, sonuçlar genellenemez.

İstatistiksel Analiz

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde, SPSS 20.0 programı kullanılmıştır. Verilerin ilk olarak tanımlayıcı istatistikleri (aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde) hesaplanmış, ardından kategorik değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson Ki-kare ve Fisher' Exact testleriyle incelenmiştir. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

BULGULAR**Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri**

Öğrencilerin yaş ortalaması 19.71 ± 1.66 'dır ve öğrenciler 16-25 yaş (76 öğrenci) grubundadır. Örneklem %65.8'i birinci sınıf, %34.2'si ikinci sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %48.7'sinin doğum yeri il, %47.4'ünün annesi ilköğretim, %39.5'inin babası ortaöğretim mezunudur. Öğrencilerin annelerinin %93.4'ü ev hanımı iken, babalarının %63.2'si çalışmaktadır. Öğrencilerin %72.4'ü çekirdek aile yapısına sahiptir ve ailelerinin %80.3'ü orta gelir düzeyindedir. Öğrencilerin %93.4'ünün normal doğum ile ve %75'inin hastanede doğduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin %31.6'sı doğuma hazırlık konusunda eğitim aldıklarını ve bunların tamamı okuldan eğitim aldıklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin Doğal Doğuma İlişkin Bilgileri

Öğrencilerin doğal doğuma ilişkin bilgilerinin sınıflara göre dağılımı karşılaştırıldığında; Öğrencilerin %61.8'i doğal doğumu duymuştur ve ikinci sınıfların %84.6'sı doğal doğumu duymuştur ($\chi^2=8.686$, $p=0.003$).

Katılımcıların %38.2'si doğal doğumu doğru tanımlamış ve büyük bir çoğunluğunun (%57.7) doğal doğumu ikinci sınıfta öğrendikleri belirlenmiştir ($\chi^2=6.391$, $p=0.011$, Tablo 1). Araştırma kapsamına alınan öğrencilerden 16-20 yaş arasında olanların %68.9'u doğal doğumu doğru bilmektedir. Öğrencilerin en uzun süre yaşadıkları yer, ailelerinin gelir durumu, aile tipi, anne ve babalarının eğitim durumu ve mesleği doğal doğumu duyma ve bilme durumlarını etkilememiş ($p>0.05$), ancak daha önce eğitim alma durumu doğal doğumu bilme durumlarını etkilemiştir ($p<0.05$).

Ebelik öğrencilerinin %25'i doğal doğumu yararlı (kendiliğinden başlaması, müdahalesiz doğum, emzirme erken başlar, vb.), %6.6'sı ise zararlı (anormal yırtıklar oluşabilir, eylem uzayabilir) olarak bilmektedir (Tablo 1). Doğal doğumun yararlarını bildiğini belirten öğrencilerin çoğunun (%53.8) ikinci sınıfta ($\chi^2=17.538$, $p<0.001$), zararlarının olduğunu belirten öğrencilerin büyük çoğunluğunun da (%80.8) ikinci sınıfta oldukları saptanmıştır ($p=0.004$). Ayrıca, doğuma hazırlık eğitimi alanlar almayanlara göre doğal doğumun yararlarını daha yüksek oranda bilmektedir (%62.5, $p<0.001$). Ancak, doğuma hazırlık eğitimi alma durumu doğal doğumun zararlarını bilmeyi etkilememiştir (%12.5, $p>0.05$). Öğrencilerin %69.7'si doğal doğum yapmak için doğum öncesi dönemde hazırlık yapılması gerektiğini belirtmişlerdir (Tablo 1). Öğrencilerin %64.5'i doğal doğuma hazırlıkta kimlerin görev alması gerektiğini bilmektedir; bilenlerin %61.2'si ebe, %30.6'sı ebe ve hekimin, %8.2'si ise hekimin görev alması gerektiğini belirtmiştir. Birinci sınıf öğrencilerinin %68'i doğuma hazırlıkta ebe'nin görev alması gerektiğini bildikleri saptanmıştır. Ayrıca, doğuma hazırlık eğitimi alanların almayanlara göre doğal doğuma hazırlıkta kimlerin görev alması gerektiğini daha yüksek oranda bildikleri fakat aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı (%70.8, $p>0.05$) belirlenmiştir. Öğrencilerin %90.8'i doğal doğumla ilgili bilgi almak istediklerini belirtmişlerdir. Doğal doğumun tanımını bilenlerin %89.7'si ve bilmeyenlerin %91.5'i doğal doğum konusunda bilgi almak istemişlerdir ($p>0.05$).

Tablo 1. Öğrencilerin doğal doğuma ilişkin bilgilerinin sınıflara göre karşılaştırılması

Doğal Doğuma İlişkin Bilgileri	Birinci Sınıf n (%)	İkinci Sınıf n (%)	Toplam n (%)	Test değeri p değeri	
Doğal Doğumu Duyma	Duyan	25 (50.0)	22 (84.6)	47 (61.8)	$\chi^2=8.686$ $p=0.003$
	Duymayan	25 (50.0)	4 (15.4)	29 (38.2)	
Doğal Doğumu Bilme	Bilen	14 (28.0)	15 (57.7)	29 (38.2)	$\chi^2=6.391$ $p=0.011$
	Bilmeyen	36 (72.0)	11 (42.3)	47 (61.8)	
Doğal Doğumun Yararı	Bilen	5 (10.0)	14 (53.8)	19 (25.0)	$\chi^2=17.538$ $p<0.001$
	Bilmeyen	45 (90.0)	12 (46.2)	57 (75.0)	
Doğal Doğumun Zararı	Bilen	0 (0.0)	5 (19.2)	5 (6.6)	$p=0.004$
	Bilmeyen	50 (100)	21 (80.8)	71 (93.4)	
Doğal Doğum İçin Doğum Öncesi Hazırlık Yapma Gerekliliği	Evet	33 (66.0)	20 (76.9)	53 (69.7)	$\chi^2=0.967$ $p=0.325$
	Hayır	17 (34.0)	6 (23.1)	23 (30.3)	
Doğal Doğuma Hazırlanmak İçin Doğum Öncesi Yapılması Gerekenler	Bilen	10 (20.0)	3 (11.5)	13 (17.1)	$p=0.524$
	Bilmeyen	40 (80.0)	23 (88.5)	63 (82.9)	
Doğal Doğuma Hazırlıkta Kimlerin Görev Alması Gerektiğini	Bilen	34 (68.0)	15 (57.7)	49 (64.5)	$\chi^2=0.793$ $p=0.373$
	Bilmeyen	16 (32.0)	11 (42.3)	27 (35.5)	
Doğal Doğumla İlgili Bilgi Alma İsteği	Evet	45 (90.0)	24 (92.3)	69 (90.8)	$p=1.000$
	Hayır	5 (10.0)	2 (7.7)	7 (9.2)	

Tablo 2. Öğrencilerin doğal doğuma ilişkin düşüncelerinin sınıflara göre karşılaştırılması

Doğal Doğuma İlişkin Düşünceleri		Birinci Sınıf n (%)	İkinci Sınıf n (%)	Toplam n (%)	Test değeri p değeri
Doğum kendiliğinden başlamalıdır	Evet	48 (96.0)	25 (96.2)	73 (96.1)	p=1.000
	Hayır	2 (4.0)	1 (3.8)	3 (3.9)	
Doğumda kadının hareket özgürlüğü olmalıdır	Evet	39 (78.0)	23 (88.5)	62 (81.6)	p=0.357
	Hayır	11 (22.0)	3 (11.5)	14 (18.4)	
Gebelik ve doğum eylemi bir hastalık değil, bedenin doğal, normal ve sağlıklı bir fonksiyonudur	Evet	50 (100)	26 (100)	76 (100)	---
	Hayır	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	
Doğum öncesi destek ve bilgilendirme kadınların doğum şekli tercihinde etkili ve önemlidir	Evet	50 (100)	26 (100)	76 (100)	---
	Hayır	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	
Doğumda duygusal ve fiziksel destek verilmelidir	Evet	50 (100)	26 (100)	76 (100)	---
	Hayır	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	
Doğumda müzik, banyo, masaj vb. teknikleri kullanmak yararlıdır	Evet	46 (92.0)	26 (100)	72 (94.7)	p=0.292
	Hayır	4 (8.0)	0 (0.0)	4 (5.3)	
Kadınlar kendi doğum eyleminin yönetiminde aktif rol almalıdır	Evet	45 (90.0)	25 (96.2)	70 (92.1)	p=0.658
	Hayır	5 (10.0)	1 (3.8)	6 (7.9)	
Kadınlara doğum ağrısıyla baş etme ve gevşeme teknikleri öğretilmesi doğumda etkin olmalarını sağlar	Evet	49 (98.0)	26 (100)	75 (98.7)	p=1.000
	Hayır	1 (2.0)	0 (0.0)	1 (1.3)	
Doğumun aktif döneminde vücut ısısındaki suya girmek doğumu hızlandır	Evet	39 (78.0)	25 (96.2)	64 (84.2)	p=0.049
	Hayır	11 (22.0)	1 (3.8)	12 (15.8)	
Doğumda gebenin riski yoksa yiyecek-içecek serbest olmalıdır	Evet	11 (22.0)	13 (50.0)	24 (31.6)	$\chi^2=6.207$ p=0.013
	Hayır	39 (78.0)	13 (50.0)	52 (68.4)	
Gebeye gereksiz her türlü müdahaleden kaçınılmalıdır	Evet	49 (98.0)	25 (96.2)	74 (97.4)	p=1.000
	Hayır	1 (2.0)	1 (3.8)	2 (2.6)	
Doğumda sırt üstü yerine diğer pozisyonlar desteklenmelidir	Evet	16 (32.0)	18 (69.2)	34 (44.7)	$\chi^2=9.590$ p=0.002
	Hayır	34 (68.0)	8 (30.8)	42 (55.3)	
Doğumda ayakta durma, yürüme, çömelme gibi dikey pozisyonlar tercih edilmelidir	Evet	13 (26.0)	17 (65.4)	30 (39.5)	$\chi^2=11.105$ p=0.001
	Hayır	37 (74.0)	9 (34.6)	46 (60.5)	
Doğum sonrası anne ve bebek bir arada kalmalıdır	Evet	49 (98.0)	26 (100)	75 (98.7)	p=1.000
	Hayır	1 (2.0)	0 (0.0)	1 (1.3)	
Bebek doğar doğmaz anne kucağına verilmelidir	Evet	29 (58.0)	23 (88.5)	52 (68.4)	$\chi^2=7.346$ p=0.007
	Hayır	21 (42.0)	3 (11.5)	24 (31.6)	
Bebek doğar doğmaz emzirilmelidir	Evet	26 (52.0)	24 (92.3)	50 (65.8)	$\chi^2=12.348$ p<0.001
	Hayır	24 (48.0)	2 (7.7)	26 (34.2)	
Doğum olur olmaz kordon kesilmelidir	Evet	43 (86.0)	24 (92.3)	67 (88.2)	p=0.710
	Hayır	7 (14.0)	2 (7.7)	9 (11.8)	
Epizyotomi doğum kanalını genişletir ve yırtıkları önler	Evet	36 (72.0)	20 (76.9)	56 (73.7)	$\chi^2=0.214$ p=0.644
	Hayır	14 (28.0)	6 (23.1)	20 (26.3)	
Epizyotomi rutin olarak yapılmalıdır	Evet	27 (54.0)	7 (26.9)	34 (44.7)	$\chi^2=5.073$ p=0.024
	Hayır	23 (46.0)	19 (73.1)	42 (55.3)	

Öğrencilerin Doğal Doğuma İlişkin Düşünceleri

Öğrencilerin %96.1'i "doğumun kendiliğinden başlaması", %81.6'sı ise "doğumda kadının hareket özgürlüğü olması" gerektiğini belirtmişlerdir. Doğumda kadına hareket özgürlüğü verilmesi düşüncesini ikinci sınıflar %88.5, birinci sınıflar %78 (p=0.357), doğuma hazırlık eğitimi alanlar %87.5, almayanlar %78.8 (p=0.366) ve doğal doğumu duyanlar %80.9'u duymayanlar %82.8 (p=0.835) oranında desteklemektedirler. Öğrencilerin hepsi "gebelik ve doğum eyleminin bir hastalık değil, bedenin doğal, normal ve sağlıklı bir fonksiyonu" olduğunu, "doğum öncesi destek ve bilgilendirmenin kadınların doğum tercihinde etkili ve önemli" olduğunu ve "kadına doğumda duygusal ve fiziksel destek verilmesi" gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %31.6'sı "doğumda yiyecek ve

içeceğin serbest olması" gerektiğini düşünmekle birlikte (Tablo 2), bu görüşte olanların oranının birinci sınıflarda en düşük (%22), ikinci sınıflarda en fazla (%50) olduğu, aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu (p=0.013) bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin %94.7'si "doğumda müzik, banyo, masaj vb. teknikleri kullanmanın yararlı" olduğunu düşünmektedirler. Benzer şekilde, öğrencilerin %92.1'i "kadınlar kendi doğum eyleminin yönetiminde aktif rol almalıdır", %98.7'si "kadınlara doğum ağrısıyla baş etme ve gevşeme tekniklerinin öğretilmesi ile doğumda etkin olmaları sağlanır" ve %84.2'si "doğumun aktif döneminde vücut ısısındaki suya girme doğumu hızlandırır" düşüncesini de desteklemektedir. Öğrencilerin %97.4'ü gebeye "gereksiz her türlü müdahaleden kaçınılması" gerektiğini belirtmişlerdir (Tablo 2).

Öğrencilerin %44.7'si "doğumda sırt üstü yerine diğer pozisyonların desteklenmesi" gerektiğini düşünmektedirler. Doğuma hazırlık eğitimi alanların (%70.8), almayanlara göre (%32.7) ($p=0.002$) daha yüksek oranda doğumda sırt üstü yerine diğer pozisyonların desteklenmesi gerektiğini düşündükleri saptanmıştır. Benzer şekilde, katılımcıların %39.5'i doğumda "ayakta durma, yürüme, çömelme gibi dikey pozisyonların tercih edilmesi" gerektiğini belirtmişlerdir. Burada da doğuma hazırlık eğitimi alanlar almayanlara (%62.5, %28.8, $p=0.005$), ikinci sınıflar birinci sınıflara (%65.4, %26) ($\chi^2=11.105$, $p=0.001$) göre daha fazla oranda dikey pozisyonların tercih edilmesi gerektiğini düşünmektedir (Tablo 2).

Öğrencilerin %98.7'si "doğum sonrası anne ve bebeğin bir arada kalması" gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların %68.4'ü "bebek doğar doğmaz anne kucağına verilmesini" doğru bulmaktadır ($p=0.007$ Tablo 2). Bu düşüncenin özellikle ikinci sınıflarda (%88.5) daha yüksek oranda olduğu ve sınıflar arası farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin %65.8'i "bebek doğar doğmaz emzirilmelidir" düşüncesindedir (Tablo 2). Sınıf (sırayla %52, %92.3, $p<0.001$) ve doğuma hazırlık eğitimi alma (%87.5, %55.8, $p=0.007$) bebeğin hemen emzirilmesi düşüncesini destekleyen önemli değişkenlerdir.

Öğrencilerin %88.2'si "doğum olur olmaz kordonun kesilmesi" gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %73.7'si "epizyotominin doğum kanalını genişleterek yırtıkları önlediğini" (Tablo 2) düşünmekte ve bu durum sınıflara göre değişmemektedir ($p>0.05$).

Buna karşın öğrencilerin %55.3'ü "rutin olarak epizyotomi yapılmamalıdır" görüşünü desteklemektedir (Tablo 2). Bu görüş ikinci sınıfta (%73.1) birinci sınıfa (%46, $p=0.024$) göre daha yaygındır. Yapılan istatistiksel analizde sınıflar arası farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Öğrencilerin yaşı, aile tipi, en uzun süre yaşanan yer, anne ve babalarının eğitim durumu ve mesleği ile ailelerinin gelir durumu doğal doğuma ilişkin düşüncelerini genel olarak etkilememiştir ($p>0.05$).

TARTIŞMA

Öğrencilerin Doğal Doğuma İlişkin Bilgileri

Doğal doğum olabildiğince müdahale edilmeden yapılan doğumlardır. Gereksiz yapılan her türlü müdahale doğum üzerinde olumsuz etkilere neden olmaktadır (19,20). Sağlık personeli, gebelik sürecinde yapacağı eğitimlerle gebeyi doğal doğuma hazırlamalı ve doğal doğumda sadece gözlemci olmalı ve gerektiğinde acil durumlarda müdahale etmelidir (15,17). Özellikle burada en büyük sorumluluk ebelere düşmektedir. Ebelerin bu hazırlık sürecini yönetebilmesi için yeterli bilgi birikimine sahip olmaları ve aynı zamanda doğal doğum felsefesini benimsemiş olmaları gerekmektedir (15). Bu da ebelerin öğrencilik yıllarında doğal doğum eğitimini alıp, doğal doğum felsefesini özümsemeleri ile sağlanabilir.

Bu çalışmada örneklemi oluşturan öğrencilerin %61.8'i doğal doğumu duymuş, bunların %84.6'sı ikinci sınıftayken ($p=0.003$) duymuş ve %38.2'si doğal doğumu doğru tanımlamıştır (Tablo 1). Oranın ikinci sınıfta yüksek olması, gebelik konularının işlendiği "Normal Gebelik ve Bakım" dersi, "Riskli Gebelik ve Bakım" ve "Ağrısız Doğum" derslerinin ikinci sınıfta alınması ve bu derslerde doğal doğumla ilgili kısa bilgilerin verilmesi ile ilişkili

olabilir. Meslek hayatlarında kadınların doğum tercihinde ve doğumunda aktif rol alacak olan ebelik öğrencilerinde bu oranların daha yüksek olması beklenmektedir. Bununla birlikte doğal doğumu doğru bilen öğrencilerin yaklaşık iki katının (%61.8) doğal doğumu bilmemesi (Tablo 1), öğrencilerin bu konudaki bilgi açığını ortaya koymaktadır. Amanak ve Balkaya (18) çalışmalarında, öğrencilerin %38.5'inin doğal doğumu duyduğunu, bunların %80.8'inin okuldan duyduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin sadece %34.9'unun doğal doğumu doğru olarak bildiklerini, doğal doğumu en fazla 3. sınıf ($p<0.001$) ve doğal doğum konusunda eğitim alan ($p<0.001$) öğrencilerin bildiklerini saptamışlardır.

Bu çalışmada öğrencilerin yarısından fazlası (%69.7) doğal doğum için doğum öncesi dönemde hazırlanmak gerektiğini bilmekte, %61.2'si bu hazırlıkta sadece ebe, %30.6'sı ebe ve hekimin görev alması gerektiğini, %35.5'inin kimin görev alacağını bilmediğini belirtmesi öğrencilerin doğal doğuma hazırlıkla ilgili bilgi açıklarını ortaya koymasından önemlidir. Doğal doğum için doğum öncesi hazırlık gereksinimi ve bu hazırlıkta kimlerin görev alması gerektiği bilgisinin, birinci sınıf öğrencilerinin %68'inin doğuma hazırlıkta ebe görev alması gerektiğini bildikleri, doğuma hazırlık eğitimi alanların almayanlara göre doğal doğuma hazırlıkta kimlerin görev alması gerektiğini daha yüksek oranlarda bilinmesi (%70.8, $p>0.05$) doğal doğum konusunda verilecek eğitimin ne kadar etkili ve önemli olduğunu açıkça göstermektedir. Amanak ve Balkaya (18) çalışmalarında, öğrencilerin %52.7'sinin doğal doğum için doğum öncesi dönemde hazırlanmak gerektiğini bildiğini, ancak sadece %31.4'ünün bu hazırlıkta ebe görev alması gerektiğini, yarıya yakınının ise (%46.7) kimin görev alacağını bilmediğini belirtmişlerdir. Ebeler eğitiminde doğum öncesi bakım ve izlem ile doğuma hazırlık konuları ikinci sınıfta, normal doğum konuları ise üçüncü sınıfta işlenmektedir. Ayrıca, öğrencilerin müfredat programlarında ebeveynliğe hazırlık sınıflarıyla ilgili haftada iki saatlik bir seçmeli dersleri bulunmaktadır. Bulgular, müfredat programında öğrencilerin gereksinimlerine yönelik yapılan düzenlemelere rağmen, doğal doğum konusuna daha fazla yer verilmesi gerekliliğine işaret etmektedir.

Öğrenciler doğal doğumun yararlarının (%25) yanında zararlarının (%6.6) da olduğunu bildirmişlerdir (Tablo 1). Doğal doğumun yararlarını bildiğini belirten öğrencilerin çoğunun (%53.8) ikinci sınıfta ($\chi^2=17.538$, $p<0.001$), zararlarının olduğunu belirten öğrencilerin (%19.2) ikinci sınıfta oldukları saptanmıştır ($p=0.004$). Ayrıca, doğuma hazırlık eğitimi alanlar almayanlara göre doğal doğumun yararlarını daha yüksek oranda bilmektedir (%62.5, $p<0.001$). Ancak, doğuma hazırlık eğitimi alıp almama durumunun doğal doğumun zararlarını bilme konusunda istatistiksel olarak önemli bir farklılık oluşturmamış (%12.5, $p>0.05$) olması ise derslerde daha çok doğal doğumun yararlarının vurgulanmış olabileceğini ve doğal doğumun yeterince ayrıntılı olarak tartışılmadığını düşündürmektedir. Ayrıca, öğrencilerin tamamına yakınının (%90.8) doğal doğum hakkında bilgi almak istemeleri ($p>0.05$), doğal doğuma yönelik ilgilerini ve verilen bilgilerin yetersiz olarak algılandığını gösteren bir bulgu olması açısından önemlidir. Literatürde, öğrencilerin düşünce olarak normal doğuma daha yakın

oldukları (21,22), ancak edindikleri bilgileri yeterince uygulayabilecekleri ortamları göremedikleri (21) belirtilmektedir.

Öğrencilerin Doğal Doğuma İlişkin Düşünceleri

Kadınların ve sağlık personelinin çoğu normal doğumu daha sağlıklı ve güvenli, sezaryen doğumları ise daha komplikasyonlu bulmalarına ve normal doğum yapmak istemelerine rağmen (2,6,19), doğumdan korkma, normal doğum ağrısı ve acısı çekmeme, bebeğe travma olabileceği korkusu, eşinin ya da kendi isteğinin olması ve sosyal nedenler gibi birçok gerekçe ile gebe olduğunu öğrendikleri ilk günden itibaren sezaryenle doğum yapmaya karar vermekte ve doğumlarını daha çok sezaryenle gerçekleştirmektedirler (2,3,5,6,19,23-25). Kadınların ve sağlık personelinin eğitim düzeyinin yükselmesi de sezaryen doğum yapma tercihini artıran bir diğer önemli nedendir (9,19,23-26). Ancak, son zamanlarda sezaryen doğumların azaltılması ve normal doğal yolla yapılan doğumların artırılması yönünde yoğun bir çaba gösterilmektedir. Sağlık Bakanlığı (11) da bu konuda bir dizi önlemler almış ve normal doğumu teşvik etmeye ve kadınları doğuma hazırlamak için doğuma hazırlık sınıflarıyla ilgili olarak eğitim merkezleri oluşturma çalışmalarını başlatmıştır. Doğal doğum normal doğumun olabildiğince girişimsiz gerçekleştirilen şeklidir ve gebede önemli bir risk olmadığı durumlarda en güvenilir ve en konforlu doğum şeklini oluşturmaktadır. DSÖ ve Lamaze International anne dostu olan normal, güvenli ve doğal doğumları desteklemektedir (27). Destekleyici ve bilgilendirici bakım anne ve bebek yararına bir uygulamadır (15,17). Utkualp ve Ogur (21), hemşirelik öğrencilerinin %85.4'ünün vajinal doğumu tercih edebileceklerini; bunların %52.9'unun vajinal doğumu doğal ve sağlıklı bulduklarını, sezaryen doğumları izleyen öğrencilerin ise %42.7'sinin sezaryeni riskli bulduklarını belirtmektedirler. Doğaner ve arkadaşları (22) ise ebelik ve tıp öğrencilerine göre hemşirelik öğrencilerinin %92.6'sının doğal ve fizyolojik olduğu için normal doğumu tercih ettiklerini saptamışlardır. Çalışmalar öğrencilerin aldıkları kanıt temelli bilgileri uygulamaya yeterince aktaramadığını ve klinik alandaki olumsuz yaklaşımlara tanık olduklarını ortaya koymaktadır (21,22).

Bu çalışmada ebelik eğitiminde verilen bilgilere ve literatüre paralel olarak sezaryen doğumlar en komplikasyonlu doğum şekli (%97) olarak belirtilmiştir. Yine öğrencilerin çoğu tarafından gebelerin (%97) normal doğum yapmaları ve bunun gebeler için sağlıklı ve riski az olduğu için tercih edilmesi gerektiğinin bildirilmesi beklenen bir bulgudur. Bu doğrultuda öğrencilerin büyük ölçüde gebeler için normal doğumu desteklemesi ve ağrısız doğumun işlendiği ikinci sınıfta normal doğum (%100) yanında doğal doğum (%100) tercihinin de artması olumlu olarak değerlendirilebilir. Amanak ve Balkaya'nın (18) çalışmasında sezaryen doğumlar en komplikasyonlu doğum şekli (%90.5) olarak belirtilmiştir. Öğrencilerin çoğu tarafından gebelerin (%87) normal doğum yapmaları ve bunun gebeler için sağlıklı ve riski az (%89.3), kendileri için sağlıklı, riski az ve anne-bebek etkileşimi daha iyi (%79.7) olduğu için tercih edilmesi gerektiği bildirilmiştir. DSÖ ve Lamaze International doğumu yöneten sağlık profesyonellerinin kanıt dayalı altı uygulamayı gerçekleştirmesinin, sağlıklı anne ve bebek için doğum

eyleminin mümkün olan en az girişimle ve güvenli bir şekilde gerçekleşebileceğini ifade etmiştir (27,28). Belirtilen bu öneriler; doğumun kendiliğinden başlaması, anne adayının doğum sürecinde hareket özgürlüğünün olması, gebeye duygusal ve fiziksel destek verilmesi, gereksiz her türlü müdahaleden kaçınılması ve doğumda sırtüstü yerine diğer pozisyonların desteklenmesi ile doğum sonrası anne ve bebeğin bir arada kalmasıdır. Çalışmalar, sağlık personelinin normal doğumu doğal ve fizyolojik olduğu için tercih ettiğini, ancak daha çok sezaryen doğum yaptıklarını (19,23,24), ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin doğumu doğal ve fizyolojik bir olay olarak algıladıklarını, gelecekte çoğunun doğal ve sağlıklı olduğu için normal doğum yapmak istediklerini (21,22), ancak kadınlara sağlık personeli tarafından yeterli destek ve bilgilendirme yapılmadığını (29) ve doğumda anne ve ailesine verilecek desteğin önemli olduğunu, ebe-hemşireler tarafından yürütülecek doğuma hazırlık sınıfları ve eğitimlerinin kadınların tercihlerini normal doğum yönünde kullanmalarında etkili olduğunu göstermektedir (15,17,25).

Bu çalışmada ebelik öğrencilerinden beklenen düşünceler olarak öğrencilerin tamamı "gebelik ve doğum eylemini bir hastalık değil, beden doğal, normal ve sağlıklı bir fonksiyonu" olarak görmekte, "doğum öncesi destek ve bilgilendirmenin kadınların doğum tercihinde etkili ve önemli" olduğunu düşünmekte, tamamına yakını "kadınların kendi doğum eyleminin yönetiminde aktif rol alması" gerektiğini (%92.1), "doğumda müzik, banyo, masaj vb. tekniklerin kullanılmasını" (%94.7), "kadınlara doğum ağrısıyla baş etme ve gevşeme tekniklerinin öğretilmesi ile doğumda etkin olmalarının sağlanabileceğini düşünmekte (%98.7), %84.2'si de "doğumun aktif döneminde vücut ısısındaki suya girmenin doğumu hızlandıracağına inanmaktadır (Tablo 2). Bulgular, öğrencilerin doğal doğum düşüncesine yakın olduklarını ve doğuma olumlu baktıklarını göstermektedir. Öğrenciler doğal doğumda DSÖ'nün belirlemiş olduğu kanıt dayalı uygulamalardan "doğumun kendiliğinden başlaması" (%96.1), "doğumda gebeye duygusal ve fiziksel destek verilmesi" (%100), "gereksiz her türlü müdahaleden kaçınılması" (%97.4), "doğum sonrası anne ve bebeğin bir arada kalması" (%98.7) ifadelerine yüksek oranda katılırken, "doğumda kadının hareket özgürlüğü olması" (%81.6), "doğumda sırt üstü yerine diğer pozisyonların desteklenmesi" (%44.7), "doğumda gebenin riski yoksa yiyecek-içecek serbest olması" (%31.6) ve "doğumda ayakta durma, yürüme, çömelme gibi dikey pozisyonların tercih edilmesi" (%39.5) ifadelerine katılım oranlarının daha düşük olduğu görülmüştür (Tablo 2). Tarihsel süreç incelendiğinde aslında doğal olması başlangıçta kaçınılmaz olan doğum olayı giderek gelişen teknoloji ve medikal bakımdan payını almıştır. Kadınlar doğum yaparken litotomi pozisyonunda tutulmakta ve kendilerine istedikleri pozisyonu seçme şansı verilmemektedir (30,31). Doğumun başlatılması ve hızla sonlandırılması için indüksiyon ve amniyotomi gibi girişimler pratikte çok sık yapılmakta (30), gebelere yiyecek ve sıvı alımı kısıtlanması yapılmakta, bu gereksinimleri intravenöz sıvılarla karşılanmakta ve fundal basınç, uzun süreli valsava tipi kıcnma gibi obstetrik uygulamalar da yaygın olarak uygulanmaktadır (32). Dolayısıyla çalışmada öğrencilerin bu ifadeleri daha

az desteklemelerinin nedeni, kliniklerde yaptıkları uygulamalarda teorik eğitimlerinin aksine gebeleri genellikle yatakta ve sırt üstü pozisyonlarda görmeleri, ağızdan sıvı ve yiyecek alımının kısıtlanması ve sıvı gereksinimlerinin daha çok intravenöz yolla karşılanması, vajinal muayenelerin normalde olması gerekenden daha sık, indüksiyon ve amniyotomi gibi uygulamaların ise daha çok tıbbi endikasyon olmadan yapılması ve doğal doğum uygulamalarının çok sınırlı olması ile ilişkili olabilir. Buna karşın, öğrencilerin tamamına yakınında (%97.4) bu gereksiz müdahalelerden kaçınılması gerektiği düşüncesinin olması, doğal doğuma olumlu bakış açılarını yansıtmaları açısından önemlidir.

Genel olarak doğumda kadına hareket özgürlüğü verilmesi gerektiği belirtilmektedir (30). Araştırmada, öğrencilerin %96.1'i "doğumun kendiliğinden başlaması", %81.6'sı ise "doğumda kadının hareket özgürlüğü olması" gerektiğini belirtmişlerdir. Doğumda kadına hareket özgürlüğü verilmesi düşüncesini ikinci sınıflar %88.5, birinci sınıflar %78 (p=0.357), doğuma hazırlık eğitimi alanlar %87.5, almayanlar %78.8 (p=0.366) ve doğal doğumu duyanlar %80.9'u duymayanlar %82.8 (p=0.835) oranında desteklemektedirler. Öğrencilerin %44.7'si "doğumda sırt üstü yerine diğer pozisyonların desteklenmesi" gerektiğini düşünmektedirler. Doğuma hazırlık eğitimi alanların (%70.8), almayanlara göre (%32.7) (p=0.002) daha yüksek oranda doğumda sırt üstü yerine diğer pozisyonların desteklenmesi gerektiği düşüncesinin ve ayrıca bunu destekleyen bir bulgu olarak doğumda ayakta durma, yürüme, çömelme gibi dikey pozisyonların tercih edilmesi düşüncesinin (%39.5) doğuma hazırlık eğitimi alanlar almayanlara (%62.5, %28.8, p=0.005), ikinci sınıflar birinci sınıflara (%65.4, %26) ($\chi^2=11.105$, p=0.001) göre yüksek bulunması, aldıkları eğitimin önemini vurgulamaktadır ve bu konuda verilecek planlı bir eğitimin etkinliğini göstermesi açısından da önemlidir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin %73.7'si epizyotominin doğum kanalını genişletip yırtıkları önlediğini düşünmekte ve bu durum sınıflara göre değişmemektedir (p>0.05), buna karşın %55.3'ü rutin olarak epizyotomi yapılmasına karşı olduklarını belirtmişlerdir (Tablo 2) ve bu görüş doğuma hazırlık eğitimi alanlarda almayanlara (%66.7, %50, p>0.05), ikinci sınıfta (%73.1) birinci sınıfa (%46, p=0.024) göre daha yaygındır. Ayrıca, epizyotominin doğum kanalını genişletip yırtıkları önlediği düşüncesinin sınıflara göre değişmemesi (p>0.05), öğrencilerin epizyotomi konusundaki bilgi ve farkındalıklarının yeterli olmadığını göstermektedir. Oysa son yıllarda yapılan pek çok kanıt temelli çalışma epizyotomi kullanımının zorunlu durumlarda sınırlandırılması gerektiğini ortaya koymaktadır (30, 33). Literatürde epizyotominin III. ve IV. derece perine laserasyonları ve enfeksiyonlarına neden olduğu, doğum sonu ağrı ve rahatsızlık oluşturduğu, kadının kendi bakımını yeterli düzeyde vermesini engellediği ve dispareni sorunlarına neden olduğu vurgulanmaktadır (29,30,33). Dolayısıyla doğum ile ilgili eğitimlerde epizyotomi kullanımına yönelik kanıt temelli bilgilere özellikle yer verilmelidir.

Günümüzde kanıt temelli bilgiler doğrultusunda doğumda geleneksel olarak yapılan rutin uygulamalar yeniden sorgulanmaya başlamıştır (30,34). Bu anlayışa paralel olarak doğal ortamlar oluşturularak yapılan ve ebeler

tarafından yönetilen doğal doğumlarda anne ile ten teması ve emzirme en erken sürede sağlanmakta ve olması gerekenden daha sık yapılan ya da tıbbi endikasyon varlığı dışında uygulanan müdahaleler yapılmamaktadır (20,30). Son günlerde doğal doğumun giderek daha fazla konuşulmaya başlanması sağlık çalışanlarının dikkatini kanıt temelli bu gibi uygulamalara yönlendirmiş ve bu konuda farkındalık oluşmaya başlamıştır. Bu doğrultuda araştırmada kadın doğum masasından dayken yapılan uygulamalardan olan; bebek doğar doğmaz anne kucağına verilmesi (%68.4) düşüncesi özellikle ikinci sınıflarda (%88.5) daha yüksek orandadır ($\chi^2=7.346$, p= 0.007) ve bebeğin hemen emzirilmesi düşüncesini (%65.8) destekleyen önemli değişkenler olması ile doğum olmaz kordonun kesilmesi (%88.2) görüşlerini destekleyen öğrencilerin oranı (Tablo 2) beklenenden daha düşük bulunmuştur. Amanak ve Balkaya'nın (18) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin tamamı "gebelik ve doğum eylemini bir hastalık değil, beden doğal, normal ve sağlıklı bir fonksiyonu" olarak görmekte, "doğum öncesi destek ve bilgilendirmenin kadınların doğum tercihinde etkili ve önemli" olduğunu düşünmekte, tamamına yakını "kadınların kendi doğum eyleminin yönetiminde aktif rol alması" gerektiğini (%98.2), "doğumda müzik, banyo, masaj vb. tekniklerin kullanılmasını" (%95.3), "kadınlara doğum ağrısıyla baş etme ve gevşeme tekniklerinin öğretilmesi ile doğumda etkin olmalarının sağlanabileceği"ni düşünmekte (%99.4), %85.2'si de "doğumun aktif döneminde vücut ısısındaki suya girmenin doğumu hızlandıracağı"na inanmaktadır. Öğrencilerin "doğumun kendiliğinden başlaması" (%94.7), "doğumda gebeye duygusal ve fiziksel destek verilmesi" (%100), "gereksiz her türlü müdahaleden kaçınılması" (%95.9), "doğum sonrası anne ve bebeğin bir arada kalması" (%97) ifadelerine yüksek oranda katıldığı, "doğumda kadının hareket özgürlüğü olması" (%66.3), "doğumda sırt üstü yerine diğer pozisyonların desteklenmesi" (%67.5), "doğumda yiyecek içeceğin serbest olması" (%43.8) ve "doğumda ayakta durma, yürüme, çömelme gibi dikey pozisyonların tercih edilmesi" (%60.4) ifadelerine katılım oranlarının daha düşük olduğu belirtilmiştir. Amanak ve Balkaya'nın (18) yaptıkları çalışma ile çalışma bulgularımız benzerlik göstermektedir. Bulgular, doğal doğumla ilgili düşüncelerin eğitime paralel olarak olumlu yönde geliştiğini göstermesi açısından önemlidir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın sonucunda öğrencilerin doğal doğumu daha sağlıklı olduğu için destekledikleri, doğal doğum düşüncesine yakın oldukları ve bununla ilgili verilen eğitimin etkili olduğu, ancak doğal doğum konusuna müfredat programında ayrıca yer verilmediği için bu konudaki bilgilerinin yetersiz olduğu saptanmıştır. Bu nedenle ebelik bölümü öğrencilerinin müfredat programlarında doğal doğuma yer verilmesi, bu konuda planlı eğitimlerin düzenlenmesi ve ayrıca öğrencilerin aldıkları eğitimleri kullanabilecekleri uygulama alanlarının yaratılması ve bu konuda okul-hastane entegrasyonunun sağlanması önemli olacaktır. Öğrencilerin doğal doğuma ilişkin görüşleri olumlu olmasına rağmen, daha çok normal doğumu destekledikleri ve doğal doğum konusundaki bilgilerinin yetersiz olduğu görülmektedir.

KAYNAKLAR

- 1- Onat Bayram G. Kanıta Dayalı Uygulamalar Doğrutusunda Alternatif Bir Doğum Yöntemi: Evde Doğum Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi. 2009; 2(3): 99-104.
- 2- Clement S. Psychological Aspects of Cesarean Section. Best Practice & Research Clinical Obstetrics & Gynecology. 2001; 15(1): 109-26.
- 3- Gamble J, Creedy D. Women's Preference for a Cesarean Section: Incidence and Associated Factors. Birth. 2001; 28(2): 101-10.
- 4- Penna L, Arulkumaran S. Cesarean Section for Non-Medical Reasons. International Journal of Gynecology and Obstetrics. 2003; 82(3): 399-409.
- 5- Karakuş A, Hotun Şahin N. The Attitudes of Women toward Mode Delivery after Childbirth. International Journal of Nursing and Midwifery. 2011; 3(5): 60-5.
- 6- Yanikkerem Uçum E, Kitapçioğlu G, Karadeniz G. Kadınların Doğum Yöntemlerine Bakış Açısı, Deneyim ve Memnuniyetleri. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi. 2010; 5(13): 107-23.
- 7- Konakçı SK, Kılıç B. İzmir'de sezaryen ile doğum sıklığı ve buna etki eden faktörler. Türkiye Klinikleri Obstetrik-Jinekoloji Dergisi. 2004;14(2): 88-95.
- 8- World Health Organization (WHO). Caesarean section; increasing rates. Bulletin of the World Health Organization. 2001; 79(12): 1173.
- 9- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2013. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve TÜBİTAK Yayınları; 2014.
- 10- Başara BB, Güler C, Yentür GK, editörler. T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2013. Ankara: Sentez matbaacılık ve yayıncılık; 2014.
- 11- T.C. Sağlık Bakanlığı. Doğum ve Sezaryen Eylemi Yönetim Rehberi. T.C. Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü. Ankara: Damla Matbaacılık, Reklamcılık ve Yayıncılık Tic. Ltd. Şti; 2010.
- 12- Darra S. 'Normal', 'Natural', 'Good' or 'Good Enough' Birth: Examining the Concepts. Nursing Inquiry. 2009; 16(4): 297-305.
- 13- Hotelling BA. Teaching Normal Birth, Normally. The Journal of Perinatal Education. 2009; 18(1): 51-5.
- 14- Güngör İ, Rathfish YG. Normal Doğum Eyleminin İkinci ve Üçüncü Evresinde Kanıta Dayalı Uygulamalar. HEMAR-G. 2009; 11(2): 56-65.
- 15- Sayiner FD, Özerdoğan N. Doğal Doğum. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi. 2009; 2(3): 143-8.
- 16- Serçekuş P, İsbir GG. Aktif Doğum Yaklaşımının Kanıta Dayalı Uygulamalar İle İncelenmesi. TAF Preventive Medicine Bulletin. 2012; 11(1): 97-102.
- 17- Okumuş H, Mete S, editörler. Anne Babalar İçin Doğuma Hazırlık Sağlık Profesyonelleri İçin Rehber. İstanbul: Deomed Medikal Yayıncılık; 2009.
- 18- Amanak K, Balkaya N. Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Doğal Doğuma Yönelik Bilgi ve Düşünceleri Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2013; 2(2): 169-92.
- 19- Duman Z, Nadirgil Köken G, Kır Şahin F, Coşar E, Arıöz DT ve ark. Sağlık Çalışanlarının Normal Doğum ve Sezaryen İle İlgili Düşünceleri. Perinatoloji Dergisi. 2007; 15(1): 7-11.
- 20- Sandall J, Devane D, Soltani, H, Hatem M, Gates S. Improving Quality and Safety in Maternity Care: The Contribution of Midwife-Led Care. Journal of Midwifery and Womens Health. 2010; 55(3): 255-61.
- 21- Utkuallp N, Ogur P. Öğrencilerin Doğum Kadın Hastalıkları ve Hemşireliği Dersi Alan Uygulamasına İlişkin Duygu ve Düşünceleri. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi. 2010; 3(1): 1.
- 22- Doğaner G, Doğaner A, Duran Ö, Tuna M, Tezcan Ş, Turan G. Sağlık Bilimlerinde Okuyan Öğrencilerin Doğum Şekli Tercihlerine Yönelik Düşüncelerinin Belirlenmesi. Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği Dergisi. 2013; 10(1): 31-6.
- 23- Akyol A, Gönen Yağcı Ş, İsmet A. Tekirdağ Sağlık Personelinin Doğum Şekli ve Özelliklerinin Sağlık Personeli Olmayanlarla Karşılaştırması. Jinekoloji Obstetrik Pediatri Dergisi. 2011; 3(2): 55-63.
- 24- Canbaz S, Sünter T, Süren C, Pekşen Y. Kadın Sağlık Çalışanlarının Doğurganlık Özellikleri, Gebelik ve Doğum Sonu Dönemdeki Çalışma Koşulları. Kocatepe Tıp Dergisi. 2005; 6(2): 39-44.
- 25- Karabulutlu Ö. Kadınların Doğum Şekli Tercihlerini Etkileyen Faktörler. İÜFN Hem Derg. 2012; 20(3): 210-21.
- 26- Şahin S, Özdemir K, Sevimli D, Çevrioğlu AS. Sakarya'da Sağlık Çalışanlarının Doğum Tercihleri ve Doğuma İlişkin Görüşleri. I. Uluslararası & II. Ulusal Ebelik Kongresi Kongre Kitabı; 13-16 Kasım 2011; Safranbolu. 2011. s.164.
- 27- Lamaze International. Position Paper: Promoting, Supporting, and Protecting Normal Birth. The Journal of Perinatal Education. 2007; 16(3): 11-5.
- 28- Lothian JA. Selling Normal Birth: Six Ways to Make Birth Easier. Journal of Perinatal Education. 2007; 16(3): 44-6.
- 29- Pınar G, Pınar T. Yeni Doğum Yapmış Kadınların Empatik İletişim Beklentilerinin Ebe/Hemşireler Tarafından Karşılama Durumu. Tıp Araştırmaları Dergisi. 2009; 7(3): 132-40.
- 30- Berghella V, Baxter JK, Chauhan SP. Evidence-Based Labor and Delivery Management. American Journal of Obstetrics and Gynecology. 2008; 199(5): 445-54.
- 31- Lawrence A, Lewis L, Hofmeyr GJ, Dowswell T, Styles C. Maternal Positions and Mobility during First Stage Labour. Cochrane Database of Systematic Reviews. 2009; 5(2): CD003934.
- 32- Yıldırım G, Beji NK. Effects of Pushing Techniques in Birth on Mother and Fetus. A Randomized Study. Birth. 2008; 35(1): 25-30.
- 33- Carroli G, Mignini L. Episiotomy for Vaginal Birth. Cochrane Database of Systematic Reviews. 2009; 21(1): CD000081.
- 34- Chen CY, Wang KG. Are Routine Interventions Necessary in Normal Birth? Taiwanese Journal of Obstetrics & Gynecology. 2006; 45(4): 302-6.